

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΦΥΛΑΚΤΙΩΤΩΝ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

Εκδότης - Διευθυντής: Βασ. Χρ. Διαμαντής
Υπ. Σύνταξης: Γεώργιος Χρ. Τσιαμαντάς

Γραφεία: Καραϊσκάκη 6 - ΚΑΡΔΙΤΣΑ
Τηλ.: 04410 - 25375

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2002
ΕΤΟΣ 3ο, ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 9

Μη με λησμόνει

Αυτή η σκιά απ'τον κόσμο των ονείρων κατέφτασε και πάλι για την τακτική συνάντησή. Σαν ένα σύννεφο - η σκιά του σοφού προγόνου - ήταν τούτη τη φορά μελαγχολική. Την καλοδέχτηκα και ξεκίνησα τη συνέχεια του παραμυθιού, από εκεί που είχαμε σταματήσει την προηγούμενη φορά. Φύσηξε αεράκι ζεστό, σημάδι πώς γλύκανε κι η ψυχή της σκιάς. Φεύγοντας άφησε ευχή, προσταγή και παράκληση:

- Όταν ξανάρθω, είπε, θα χρειαστώ ένα δώρο. Αλλιώς θα χαθώ για πάντα.

- Και τι είναι αυτό το δώρο; Αποκρίθηκα

- Το "μη με λησμόνει" ψιθύρισε και φτερούγισε μακριά...

Διάβασα, ξενύχτησα, ρώτησα, συζήτησα, σκέφτηκα, πουθενά το "μη με λησμόνει". Ξεκίνησα και βρήκα κάποιους ακριβούς φίλους από εκείνα τα παιδιά των αλλοτινών εποχών. Κάποιος είπε ότι μεγάλωσε πια και δεν έχει όρεξη για παιχνίδια. Ένας

άλλος τόνισε πως τώρα κάνει "μπίζνες" και δεν "αδειάζει". Ο τρίτος απάντησε ότι εδώ και χρόνια πια πάσχει από αμνησία και δεν μπορεί να βοηθήσει. Ακόμα κάποιος είπε ότι έχει πολλά στόματα να ταΐσει και δουλεύει μέρα και νύχτα για να τα βγάλει πέρα. Ο τέταρτος αποκρίθηκε πως αυτόν τον καιρό χτίζει ένα σπίτι -πάνω σε ένα ρέμα- και δεν έχει χρόνο για όνειρα και σαχλαμάρες. Αχ, που 'σε νιότη που 'δειχνες, πως θα γινόμασταν άλλοι....

Αποκαμωμένος και θλιμμένος ξεκίνησα για τον πατέρα και τη μητέρα, για τον παππού και τη μαμιά. Μου πρόσφεραν καλούδια και ρώτησαν για το λόγο της επίσκεψης.

- Ψάχνω το "μη με λησμόνει" τους είπα σκεπτικός.

- Αχ, παιδάκι μου, τι βάσανα τaráζουν την ψυχή σου είπε η μαμιά και σταυροκοπήθηκε.

Ο παππούς καθόταν αμίλητος, έπινε το τσιγάρο του κι ο νους του ταξίδευε.

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗ ΣΕΛ. 4

ΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΜΑΣ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

Του Παν. Κ. Διαμαντή

Τραγούδι του βουνού και της στάνης (για τα βουνά και τους τσοπαναραίους)

*"Βελούχι μου παράμορφο κι οξιά ζωγραφισμένη
λιώσε τα χιόνια γρήγορα να χορταριάσει ο τόπος,
να βγουν οι βλάχοι στα βουνά, να βγουν κι οι βλαχοπούλες,
να βγουν κι οι βλαχοπούλες με τις βαρελοπούλες.
Να βγει κι η Παναγιώτση με τον υγιό στα χέρια.
Να βγουν και τα βλαχόπουλα λαλώντας τη φλογέρα."*

ΓΕΝΙΚΑ

Τραγούδι παραδοσιακό, χορός κλειστός. Μπορούμε να το χαρακτηρίσουμε σαν καθαρά ορεσιήβιο τραγούδι καθ'οσον αναφέρεται στα βουνά και στους τσοπάνηδες. Εδώ ο τραγουδοποιός θέλει να τονίσει τη λαχτάρα εκείνων που περιμένουν να λιώσουν γρήγορα τα χιόνια απ'τα βουνά και να βγάλει η γης χορτάρι, γιατί αυτό σημαίνει πολλά!! Σημαίνει ότι ήρθε η άνοιξη και κοντά έρχεται το καλοκαίρι. Σημαίνει ότι οι χωρικοί και ιδιαίτερα οι τσοπαναραίοι μπουχτισμένοι από την κλεισούρα του βαρύ χειμώνα, άλλοι απ'το χωριό κι άλλοι απ'τα χειμαδιά θα πάρουν το δρόμο για τις ψηλές ραχούλες εκεί όπου ξεκαλοκαιριάζουν τα κοπάδια τους και οι φαμίλιες τους (στα κονάκια). Βεβαίως η λαχτάρα και η χαρά για τούτο το πράγμα... δεν είναι μόνο για όσους έχουν τα κοπάδια, είναι για όλους όσους ζουν στο ορεινό χωριό.

Γιατί με τον ερχομό των κοπαδιών στα βουνά γεμίζει η γύρω φύση από ζωντάνια. Όπου κι αν πας όπου κι αν σταθείς είτε στο χωράφι είτε στο λόγγο είτε στο περίπατο σου θ' ακούσεις ανθρώπινες φωνές, γαβγίσματα, βελάσματα, κουδούνια, φλογέρες κι αυτά θα σε κάνουν να αισθανθείς μια αγαλλίαση στην ψυχή σου και μια σιγουριά ότι δεν είσαι μόνος, υπάρχει ζωή γύρω σου. Να λοιπόν γιατί ο τραγουδοποιός σύνθεσε έτσι το τραγούδι αυτό !!!

- Βελούχι : όμορφο βουνό της Ευρυτανίας κατ' επέκταση έτσι λέγονται όλα τα όμορφα βουνά "βελούχια"

- Βλάχοι : οι καταγόμενοι από την Βλαχία της Ρουμανίας και επειδή αυτοί ήταν νομάδες (βοσκοί, τσοπάνηδες) έτσι επικράτησε όλους τους τσοπαναραίους να τους λέμε βλάχους.

- Μπουχτισμένοι : με μαύρη καρδιά.....

Η ιστορία του χωριού μας

Του Αθανασίου Τσιαμαντά

ΚΑΤΟΧΗ - ΚΑΨΙΜΟ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΟΙ ΙΤΑΛΟΙ ΑΙΧΜΑΛΩΤΟΙ

Μετά την οπισθοχώρηση των Ελλήνων από την Αλβανία και την είσοδο των Γερμανών στον Ελληνικό χώρο τον Απρίλιο του 1941, η Θεσσαλία στο σύνολό της παραδίδεται από τους Γερμανούς για επιτήρηση στους συμμάχους τους

τους Άγγλους και οι ευρισκόμενοι στην Ελλάδα Ιταλοί γίνονται πλέον εχθροί των Γερμανών αφού υπογράφουν συμφωνία με τους Άγγλους στις 13 Σεπτεμβρίου 1943. Η Μεραρχία Πινερόλο μετακινείται στην περιοχή Πύλης (Πόρτα) Τρικάλων αριθμεί περίπου 9.000 άνδρες και ανασυγκροτείται. Αφοπλίζεται όμως από την 1η Μεραρχία του ΕΛΑΣ την νύχτα 15/16 Οκτωβρίου 1943 και όλο το υλικό της Μεραρχίας και ο οπλισμός περιέρχεται στον ΕΛΑΣ.

Το ερειπωμένο κτήριο του βιομηχάνου Ι. Κατσάρη στη Νεράιδα Καρδίτσας όπου είχε εγκατασταθεί κατά την κατοχή.

Τους αφοπλισμένους Ιταλούς, ο ΕΛΑΣ τους συγκεντρώνει στη Νεράιδα στα σπίτια που χρησιμοποιούνταν για παραθερισμό και ήταν άδεια κατά την κατοχή. Οι όροι διαβίωσης είναι άριστοι και οι Ιταλοί είναι ενθουσιασμένοι από τον αποπλισμό τους και την μεταφορά τους στην Νεράιδα. Στην Νεράιδα επίσης βρίσκεται στις 4 Νοεμβρίου 1943 και η Βρετανική Στρατιωτική Αποστολή (Β.Σ.Α.) με τον Συνταγματάρχη Κρις Γουντχάουζ.

Στην Λάρισα εγκαθίσταται τον Μάιο του 1941 το στρατηγείο της Ιταλικής Μεραρχίας "Πινερόλο" με Διοικητή τον Στρατηγό Ινφάντε. Την Άνοιξη του 1942 τμήματα του Ιταλικού Στρατού βρίσκονται εγκατεστημένα στο "Κρή του Μαλέτσινα" στην Μπεζούλα σε καταυλισμό, και ασκούνται στην περιοχή και ελέγχουν ολόκληρη την Νευρόπολη. Εκεί παραμένουν μέχρι τον Σεπτέμβριο του 1942. Οι κάτοικοι του χωριού δεν τους δίνουν και πολύ σημασία διότι μετά την δοκιμασία της πείνας του χειμώνα 1941-42 το λιγοστό καλαμπόκι έχει τελειώσει και κοιτάζουν να τα φέρουν βόλτα για να "πορέψουν" και να ξεχειμάσουν. Εμφανίζονται ξανά στις αρχές Ιουνίου του 1943 και καίνε τον Μεσενικόλα χωρίς να τολμήσουν να προωθηθούν στην Νευρόπολη.

Να όμως που τα πράγματα αλλάζουν και στις 8 Σεπτεμβρίου 1943 οι Ιταλοί συνθηκολογούν με

στην ειδυλλιακή ζωή του ιταλικού στρατοπέδου της Νεράιδας θέτει τέρμα η εκκαθαριστική επιχείρηση των Γερμανών την 27 Νοεμβρίου - 2 Δεκεμβρίου 1943. Επίσης πρέπει να αναφερθεί ότι στην περιοχή υπήρχε αεροδρόμιο στο έδαφος που σήμερα καλύπτουν τα νερά τη λίμνης Πλαστήρα στην περιοχή "Τσαρδάκι". Το καλοκαίρι του 1943 οι Γερμανοί εντοπίζουν την θέση του Αεροδρομίου και το πολυβολούν με τα αεροσκάφη τους και προ της εκ-

συνέχεια στη σελ. 3

ΠΑΣΧΑΛΙΑΤΙΚΟΣ ΧΟΡΟΣ

Οι Πολιτιστικοί Σύλλογοι του χωριού μας διοργανώνουν Πασχαλιάτικο χορό τη δεύτερη μέρα του Πάσχα στις 3,30 το απόγευμα μπροστά στην Εκκλησία του Αη Γιώργη.

Η παρουσία των χωριανών και των φίλων του χωριού θα μας δώσει δύναμη στην προσπάθειά μας για την διατήρηση των εθίμων και την διάσωση των τραγουδιών μας.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΑΜΟΙ

-Ο Βασίλειος Θ.Κυριτσάς παντρεύτηκε με την Σοφία Ζεμπίλα

-Ο Νίκος Π. Πρίτσας παντρεύτηκε με την Μαριολή Γάκη.
ευχόμεστε κάθε ευτυχία.

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

-Η οικογένεια Γεωρ.Κ. Σιάντου -Ζέτας Φαφούλα απέκτησε κοριτσάκι.

Ευχόμεστε να τους ζήσουν.

ΘΑΝΑΤΟΙ

Ελένη Χρ.Παππή
Ελένη Αθ. Παπαγεωργίου (πανάκηνα)

Στους οικείους εκφράζουμε τα συλλυπητήρια μας.

Το χωριό μου
ΦΥΛΑΚΤΗ

Αγαπητοί μου χωριανοί

Ξέρετε ότι το χωριό μας ήταν πλούσιο από γιατρούς. Οι νεολαία ίσως να μην ξέρει, όμως οι ηλικιωμένοι θα θυμούνται τους τρεις γιατρούς. Οι φουκαράδες ήταν αγράμματοι, χωρίς επιστήμη, όμως στην πρακτική άσσοι. Παράδειγμα:

1) Αναστάσιος Παππής (κασκούτης) γιατρός κοκάλων. Γιάτρευε ότι είδους σπάσιμο ή ξάφνισμα χέρι, πόδι, πλάτη. Μάζευε όλα τα σπασμένα κόκαλα και τα έβαζε στη θέση που ήταν πριν το σπάσιμο. Ο μπάμπας κασκούτης γιάτρευε πολλοί κόσμο και ζώα. Ας ήταν αγράμματος είχε πρακτική πείρα.

2) Ο Νακούλης Βούζας οδοντίατρος. Πόσον και πόσον κόσμο γλίτωσε απ' τον πονόδοντο. Ο φουκαράς είχε μια και μόνον τανάλια για όλα τα δόντια, μικρά και μεγάλα. Με την τανάλια αυτή άλλα τα έβγαζε, άλλα τα έσπαζε, όμως οι πελάτες του γλίτωναν απ' τον πονόδοντο.

3) Η θεία Γιανάκηνα Ραμούζου γιατρός με τα ξωτικά. Μάζευε όλες της ξωτιές και της έβαζε στο σακί και ο κάθε πελάτης της, ξαλάφρωνε απ' το κακό μάτι και απ' τα ξωτικά. Είχε την δύναμη να τα διώξει όλα τα ξωτικά από πάνω σου και να γειάνης.

Θα σας γράψω μια περιπέτεια μεταξύ του μπάμπας Νακούλη και της θείας Ραμούζου.

Ήμουν 12 χρόνων παλικαράκι, ήμουν στις καλοκαιρινές διακοπές. Μια μέρα κατά τις 10 το μεσημέρι έφερα από τη βοσκή τα αρνοκάτσικα και τα έκλεισα στο κατώ. Μετά έφαγα μια τριψάνα ξινόγαλο και κατέβηκα στον κάτω κήπο για να φάω κορόμηλα. Κοντά στο ρέμα είχα μια κορομηλιά κόκκινη, έκανε τα κορόμηλα πρώιμα, δεν ξέρω εάν ζει, γέμισα της τσέπες και βλέπω στο ρέμα δυο γυναίκες με ρούχα βλάχικα. Ήρθαν κοντά μου, η μια κρατούσε το μάγουλο της η δε άλλη μου ζήτησε κορόμηλα, και της έδωσα.

Εν τω μεταξύ με ρωτάει η γυναίκα που πήρε τα κορόμηλα, αν ξέρω που κάθετε αυτός που βγάει δόντια, και της δείχνω με το χέρι προς της κρανιές. Βγάζει η γυναίκα δυο δραχ-

μές και με δίνει και μου λέει να τις πάω στο σπίτι του Νακούλη. Της πήγα και κάθισαν πίσω από το σπίτι και εγώ πήγα και φώναξα τον μπάμπας Νακούλη. Ο μπάμπας Νακούλης βγήκε στο μπαλκόνι και μου λέει <<τη θες βρε μεπχιβάνη>> τον λέω << δυο γυναίκες σε ζητούν >>, πήγε κοντά της και κοίταξε τα δόντια της, ένα από αυτά ήταν τρύπιο και η λέει θα το βγάλουμε. Εν τω μεταξύ έρχεται η θεία Ραμούζου απ'τα Κουσαντεϊκα και λέει στον Νακούλη << τι έχουν οι γυναίκες>> και ο Νακούλης λέει << πονόδοντο >> και η θεία Ραμούζου πετιέται και λέει <<δεν βλέπεις τη γυναίκα που είναι αλλοπαρμένη, έχει ανεμίο>> και ο Νακούλης λέει << τι ανεμίο και κουλοκύθια μου τσαμπουνάς, δεν βλέπεις τι κουφάλια έχει το δόντι της>>. Η θεία Ραμούζου λέει << να έρθουν σε μένα και εγώ θα της κάνω καλά >>.

Οι γυναίκες πήγαν στη Ραμούζου, πήγα και εγώ και ο Νακούλης έμεινε άπραγος. Η θεία μπήκε στο καλύβι της και πήρε ένα κομμάτι ίσκα που κάπνιζε τσιγάρο ο άντρας της, την άναψε και βγήκε έξω, πλησίασε στη γυναίκα με την ίσκα, μύρισε όλη η αυλή, και κάνει σταυρούς στο μέτωπο της γυναίκας, μετά αφήνει την ίσκα και σήκωσε τα χέρια στον ουρανό και λες και κατέβαζε τα ουρανοθέμιλα, τον ουρανό μαζί με τ' άστρα και λέει 3 φορές << πίσω μου σ' έχω σατανά >> και λέει μετά << αυτό ήταν θα γίνεις περδίκι >> η άλλη γυναίκα βγάει απ'τον τρουβά μια πετσέτα με ένα κομμάτι τυρί, περίπου 2 οκάδες, και μερικά χρήματα και τα δίνει στη θεία Ραμούζου. Η θεία Ραμούζου τις ξεπροβόδισε με χίλιες ευχές.

Όταν τελείωσε η σκηνή εγώ ρωτάω << τι λες θεία Ραμούζου στα ξόρκια που κάνεις>> και μου απαντά << είσαι κούτσικος ακόμα, άμα τρανέψεις θα στο πω, πάνε τώρα και παίξε με τον Κώτσιο >> τον γιο της. Εγώ αυτή την σκηνή, της αντιπαράθεσης των δύο .....γιατρών την παρακολούθησα από κοντά.

Χουθεντούαρά 15-01-02
Παναγιώτης Παπαδούλης
Ρουμανία

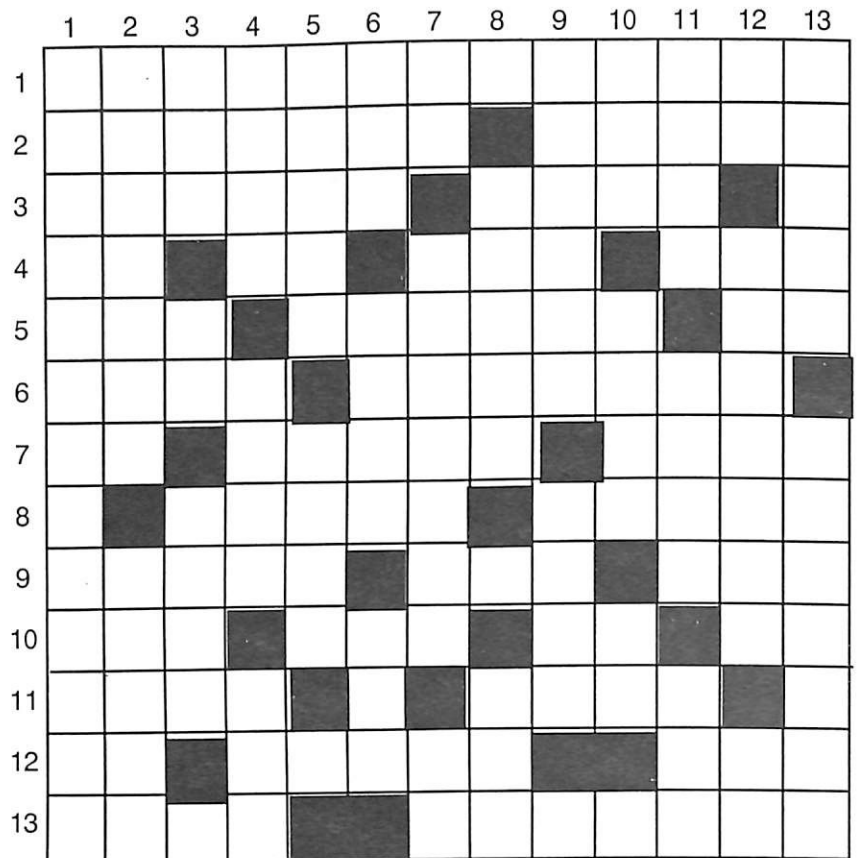
Συνδρομές που λάβαμε

1	Νικολή - Γεωργοπούλου Ευαγ.	8.8	ΕΥΡΩ
2	Δήμαρχος Νεβρόπολης	10	>>
3	Τσιαμαντάς Χρήστος του Ηλία	30	>>
4	Αλεξίου Βασ. Του Αναστ	15	>>
5	Γωγούλης Αθανάσιος	30	>>
6	Σβάρνας Νίκος	3	>>
7	Κίσσας Βασίλειος	10	>>
8	Παπαδούλης Φώτιος	10	>>
9	Ρίτσας Πελοπ. (5000)	15	>>

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Το Γραφείο του Δημ. Διαμερίσματος Φυλακτής, παραμένει ανοιχτό κάθε Τρίτη και Πέμπτη και εξυπηρετεί τους δημότες μόνο για θέματα του Ο.Γ.Α.

Για ότι άλλα θέματα οι δημότες θα απευθύνονται στο τηλέφωνο του Δήμου Νεβρόπολης Αγράφων, 04410 92931

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ

- Έλληνας διηγηματογράφος από την Σκιάθο.
- Φυτρώνει μόνη της- Τους πληρώνουμε όλοι.
- Η Σκάλα του...καταστράφηκε-Έτσι λένε την πρωτεύουσα των νησιών.
- Εθνικός αερομεταφορέας-Ξένη άρνηση-Χορός αν διπλασιαστεί-Γελοιογράφος μας.
- Όμοια σύμφωνα-Λέμε και τον Οκτώβρη-Βυζαντινή νότα.
- Κράτος της Αφρικής(αντιστ)-Ο Χελμός.
- Όμοια...ποιοτικά-Λιμάρει...μαχαίρια-Ερώτηση...κρητικού.
- Γυναίκειο όνομα-Είδος υφάσματος.
- Τον σκότωσε ο Θησέας-Μητέρα του Δία-Ιωνική πόλη.
- Ασιατική φυλή-Αντωνυμία-Αρχή...Σοφίας-Ποίημα του Κίπλινγκ.
- Όχι...άνισαι-Αρχαίων θρήνος.
- Σύνδεσμος-Δικαστής του Χριστού-Πρόθεση.
- Μεταφορικά ο πρώτος στο είδος του-Ο Νοέμβριος.

ΚΑΘΕΤΑ

- Κατάλληλο για σπάσιμο πάγων.
- Τώρα είναι γεμάτα τά χωράφια μας-θεραπεία(καθ).
- Γκράν.....αγώνας αυτοκινήτου-Σύνδεσμος-Πλήξη.
- Εκατό χρόνια(καθ)-Την νοιώθουμε κι όταν πίνουμε-Ιωνική διάλεκτος.
- Ενας Ευρωπαίος- Σ αυτόν βάζουμε το γιαούρτι.
- Βουνό της Κρήτης-Ομάδα της Θεσσαλονίκης-Ένα επιτελείο.
- Όμοια ποιοτικά-Χρησιμοποιώ το κλάξον-Μαζί με το Βαχ.
- Παίρνει ψυχές(πληθ)-Το λέμε στο ξεπούλημα.
- Το χάσιμο της ομιλίας-Σκαρί...αυτοκινήτου.
- Ευθυμογράφος μας-Πλήξη-Μάρκα φορτηγών.
- Ο φόβος του πρωτόπειρου-Ότι και το 7γ οριζόντια-Σύνδεσμος.
- Ασύμφωνο μήκος-Το αξίωμα και η εξουσία του υπάτου-Ξένων αρνηση.
- Εφτανήσια ...κυρία-Ένας από τους τρεις Παίδες.

Γ.Χ. ΤΣΙΑΜΑΝΤΑΣ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟΥ ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟΥ

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ

- ΠΑΣΠΑΛΑΣ-ΛΙΠΑ
- ΑΥΓΟΚΟΥΛΟΥΡΑ
- ΓΡΟΣΙ-ΑΔΑΝΑ
- ΕΑΥΤΑ-ΑΛΠΙΚΟΣ
- ΡΑ-ΜΙΑ-ΑΙΣΑ
- ΟΝΟ-ΚΕ-ΣΩ
- ΣΩΣΙΕΣ-ΚΑΡΑΣ
- ΡΑΣΠΑ-ΕΣ
- ΣΙΑΜ-ΙΟΡΔΑΝΙΑ
- ΠΑΓΑΝΑ-ΑΡΝΑΚΙ
- ΑΙΑ-ΑΣΕΤ-ΤΞ
- NONEΣ-ΤΟΜ-ΟΤΕ
- ΑΣΟΦΑ-ΑΣΤΟΣ

ΚΑΘΕΤΑ

- ΠΑΓΕΡΟΣ-ΣΠΑΝΑ
- ΑΥΡΑ-ΝΩΤΙΑΙΟΣ
- ΣΓΟΥΡΟΣ-ΑΓΑΝΘ
- ΠΟΣΤΑ-ΙΡΜΑ
- ΑΚΙΑ-ΚΕΑ-ΝΑΣΑ
- ΛΟ-ΜΕΣΣΙΑΣ
- ΑΥΛΑΙ-ΠΟ-ΕΤΑ
- ΣΛ-ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΣ
- ΟΑΠ-ΩΑ-ΔΡ-ΜΤ
- ΛΥΔΙΑ-ΡΙΑΝΤ
- ΙΡΑΚΙΝΑ-ΝΑΞΟΣ
- ΠΑΝΟΣ-ΣΞΙΚ
- ΑΣΑΝ-ΣΑΙΤΕΣ

«Η ΝΕΑ ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΦΥΛΑΚΤΗΣ»

Τριμηνιαία εφημερίδα του Σύνδεσμου Φυλακτιών Καρδίτσας Έδρα: Καρδίτσα

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Κωστή Δ. Χριστίνα
Ξηροφώτου Γ. Ρένα
Φώτος Θ. Αναστάσιος
Τσιαμαντάς Χ. Αθανάσιος
Αλεξίου Π. Βασίλειος

Εκδότης - Διευθυντής
Βασίλειος Χ. Διαμαντής
Διάκου & Χατζήμητρου 57
431 00 ΚΑΡΔΙΤΣΑ
Τηλ.: 04410 25375

Υπεύθυνος σύνταξης
Τσιαμαντάς Γεώργιος
Περριβίου 27
431 00 ΚΑΡΔΙΤΣΑ
Τηλ.: 04410 42058

Εκτύπωση
ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΗ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ
Μεγ. Αλεξάνδρου 10
Τηλ.: 04410 20257

Μην ξεχνάς
η συνδρομή σου
είναι απαραίτητη
για την έκδοση
της εφημερίδας

Η Ιστορία του χωριού μας

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΣΕΛ. 1

καθαριστικής επιχειρήσεως το βομβαρδίζουν.

Η φρούρηση του αεροδρομίου είχε ανατεθεί στο 1/38 Σύνταγμα του ΕΛΛΑΣ (Λεπτομέρειες θα αναφερθούν σε άλλη δημοσίευση). Στην περιοχή βρίσκονται τμήματα της 1ης Μεραρχίας του ΕΛΑΣ και συγκεκριμένα στις 2 Νοεμβρίου 1943 στην Φυλακτή ευρίσκει το 1/4 Τάγμα του ΕΛΑΣ με Δ/κτῆ τον Υπολ/χό Γεροζήση Χριστόφορο, καπετάνιο τον Πατινάρη Αθανάσιο και αντιπρόσωπο του ΕΑΜ τον Γάκη Χαντζηκίριο. Στην Μπεζούλα ευρίσκει ο Σταθμός Διοικήσεως (Σ.Δ.) του 4ου Συντάγματος. Η επίθεση των Γερμανών εκδηλώθηκε στις 05.40 της 27 Νοεμβρίου 1943 με κύρια προσπάθεια στην κατεύθυνση Μητρόπολη (Παλαιόκαστρο) - Μονή Κορώνας - Τσαρδάκι - Νεραίδα με δύναμη Συντάγματος (περίπου 1500 άντρες) υποστηριζόμενο από πυροβολικό και άρματα μάχης. Με δευτερεύουσες κατευθύνσεις α) Καταφύγιο - Λαμπερό - Νεοχώρι και β) Ράζια - Βουνέσι - Νευρόπολη.

Την 08.00 ώρα της 28-11-1943 η οπισθοφυλακή των δυνάμεων του ΕΛΑΣ συνεπλάκη στα υψώματα Καρύτσας με τις Γερμανικές δυνάμεις, και υποχώρησε πέρα από την γραμμή Καρύτσα - Τροβάτο.

Οι Ιταλοί της Νεραίδας για να μην πέσουν στα χέρια των Γερμανών, τρέπονται άτακτα σε φυγή κατά ομάδες προς τα βουνά και τα δάση της περιοχής, χωρίς να έχουν κανέναν να τους οδηγήσει. Τσακισμένοι από την κούραση και την πείνα έζησαν δραματικές ημέρες και πολλοί πιάστηκαν αιχμάλωτοι από τους Γερμανούς. Τμήμα του Γερμανικού Στρατού αφού έφθασε στην Καρύτσα ανηφόρησε την 29 Νοεμβρίου 1943 προς "Καραμανώλη" και κατέβηκε από "Μπεκούση" στο χωριό το οποίο και επιρπώλησε αφού το βρήκαν έρημο από τους κατοίκους του.

Οι κάτοικοι του χωριού μας είχαν εγκαταλείψει το χωριό από το πρωί της 27 Νοεμβρίου 1943 και παίρνοντας μαζί τους όσα πράγματα μπορούσαν και όσα από τα ζωντανά τους ήταν δυνατόν. Έφυγαν προς το δάσος και συγκεκριμένα προς Αϊ Λια - Απέλινα - Γομαρίλα όπου έστησαν το "νοικοκυριό" τους περιμένοντας την καταστροφή αφού άρχισε να χιονίζει στην περιοχή.

Οι Γερμανοί στρατιώτες

κατεβαίνοντας στο χωριό συνάντησαν δύο τσοπάνηδες τον Σεραφείμ Τσιαμαντά και τον Βασίλειο Γιαννάκο τους οποίους συνέλαβαν αιχμαλώτους και ετοιμάζοντο να τους εκτελέσουν. Οι παραπάνω μετά από περιπετειώδη πορεία κατάφεραν να δραπετεύσουν μέσα από ομαδικά πυρά των Γερμανών. Άλλους δύο συληφθέντες, τον Χρήστο (Κίτσιο) Γωγούλη και τον Χρήστο Αναστασίου Γιαννάκο τους εκτέλεσαν επί τόπου. Μέσα στο σπίτι της κήκε ζωντανή η γριά μητέρα του Γιώργου Αυγέρου, Κωσταντία Αυγέρου η οποία δεν μπόρεσε να ακολουθήσει τους υπολοίπους χωριανούς.

Επίσης από βλήμα του Γερμανικού Πυρ/κου στην θέση "Κρή του Λινά" σκοτώθηκε ο Κώστας Λινάς και η συζυγός του Βαία Λινα. Την 30 Νοεμβρίου 1943 ημέρα του Αγίου Ανδρέου το χωριό είχε μετατραπεί σε καπνίζοντα ερείπια. Από τα 206 σπίτια του είχαν καεί τα 112. Οι Γερμανοί στρατιώτες το πρωί της 30 Νοεμβρίου επανήλθαν στο χωριό και πυροβόλησαν και τραυμάτισαν τον Γεώργιο Μαγαλιό ο οποίος σύρθηκε μέχρι το δημοτικό σχολείο όπου συνελήφθη και εκτελέστηκε με χαρακτηριστική βολή από τους Γερμανούς Στρατιώτες. Οι Γερμανοί παρέμειναν στην περιοχή μέχρι το πρωί της 2 Δεκεμβρίου 1943 οπότε άρχισαν να αποσύρονται προς Καρδίτσα. Οι τρομαγμένοι κάτοικοι του χωριού κατηφόρισαν στα ερείπια πλέον την 4 Δεκεμβρίου για να βρουν αποκαΐδια και θάνατο, προσπαθώντας να στήσουν μέσα στον χειμώνα κάποιο καλύβι με "φουκάλια" και "άκρες".

Εκτός από το χωριό μας έκαψαν τα χωριά: Μοσχάτο (Βλάσδο), Μεσενικόλα, Μορφοβούνι (Βουνέσι), Μπεζούλα, Νεοχώρι, Καρύτσα, Κρουονέρι (Στούγκο), Μουζάκι, Κανάλια και στο μοναστήρι της Κορώνας όλα τα κελιά, εκτός από τον κυρίως Ναό. Οι ζημιές τεράστιες, οι νεκροί πάνω από εκατό, οι ξεριπρωμένοι και άστεγοι χιλιάδες και ο χειμώνας βαρύς. Άνθρωποι πεινασμένοι με λιγοστά τα πράγματα που διέσωσαν προσπαθούν να ξεχειμάσουν στις εκκλησίες του χωριού και να στήσουν κάποιο τσίγκο σε κάποιον τοίχο που έμεινε όρθιος για να προστατευθούν από τον χειμώνα με μόνη τροφή το καλαμπόκι και λίγο γάλα από κάποια γίδα που είχαν διασώσει αφού την πήραν

μαζί τους στο δάσος. Τα αποτελέσματα της εκκαθαριστικής επιχειρήσεως ανών ελάχιστα αφού οι δυνάμεις του ΕΛΑΣ συμπύχθηκαν προς Άρτα.

Όταν τέλος οι Γερμανοί έφυγαν από την Νευρόπολη αφού έκαψαν και την Νεραίδα και ανατίναξαν και τις βρύσες της ακόμα οι Ιταλοί άρχισαν να ξαναγυρίζουν όσοι επέζησαν στο στρατόπεδο τους. Στην θέση του όμως βρήκαν μόνον ερείπια και τις αποθήκες τους άδειες από τρόφιμα. Σκηνές να εγκατασταθούν δεν υπήρχαν τα οικήματα είχαν καεί και ο βαρύς χειμώνας των Άγρων είχε αρχίσει. Από τις οκτώ χιλιάδες Ιταλούς που είχαν αρχικά συγκεντρωθεί στην Νεραίδα επέστρεψαν τώρα πέντε χιλιάδες, οι άλλοι πιάστηκαν από τους Γερμανούς ή πέθαναν από την περιπλάνηση και τις κακουχίες. Έτσι μια μάζα πέντε χιλιάδων ανθρώπων βρέθηκε συγκεντρωμένη στα ερείπια καμένου χωριού χωρίς στέγη, χωρίς τρόφιμα, χωρίς καμιά υγειονομική περίθαλψη. Και για να αντιμετωπίσουν το φοβερό κρύο οι Ιταλοί, σκάβουν "λαγούμια" κάτω από τα καμένα σπίτια όπου ζουν σαν ασπάλακες και τρωγλοδύτες ο ένας πάνω στον άλλο, νηστικοί και γεμάτοι ψείρες. Τρώνε φύλλα, βελανίδια, χορτάρια, χωρίς να χορταίνουν και ο θάνατος τους αποδεκατίζει. Τα ρούχα τους έχουν κουρελιαστεί, αξύριστοι, βρώμικοι, αποσκελετωμένοι, με τον τρόπο στα μάτια και την απόγνωση στο πρόσωπο, τριγυρίζουν στο χώρο του στρατοπέδου σαν απίθανα πλάσματα άλλου κόσμου. Τίποτε δεν θυμίζει ότι κάποτε όλοι αυτοί ήταν άνθρωποι και ο θάνατος του αποδεκατίζει, παντού στους δρόμους της Νευρόπολης εύρισκες πτώματα τυμπανισμένα ομαδικά. Αργότερα την άνοιξη του 1944 οι Άγγλοι άρχισαν την χρηματοδότηση των Ιταλών με μισή χρυσή λίρα για κάθε στρατιώτη και μια χρυσή λίρα για κάθε αξιωματικό. Ειδοποιήθηκαν τα ορεινά χωριά μεταξύ των οποίων και το δικό μας και όσοι θέλησαν πήγαν στο στρατόπεδο της Νεραίδας και πήραν άλλος έναν και άλλος δύο Ιταλούς να τους χρησιμοποιούν σε αγροτικές ή οικιακές εργασίες και να τους φιλοξενούν στα σπίτια τους δίνοντάς τους να τρώνε ότι και η δική τους οικογένεια με ανταμοιβή το παραπάνω χρηματικό ποσό. Με τον τρόπο αυτό σώθηκαν αρκετοί περιμένοντας να τελειώσει ο

πόλεμος και να ξαναγυρίσουν στην πατρίδα τους. Η μεταχείριση τους από τους Έλληνες των ορεινών περιοχών υπήρξε φιλική. Οι κάτοικοι τις πιο φτωχές περιοχές της ορεινής Ελλάδος με όλες τις στερήσεις τους βρήκαν ρούχα "παραπανίσια" και έντυσαν τους γυμνούς Ιταλούς και τους έβαλαν και έτρωγαν μαζί με την οικογένειά τους.

Όταν οι Γερμανοί εγκατέλειψαν την Ελλάδα (12 Οκτωβρίου 44) οι Άγγλοι συγκέντρωσαν τους Ιταλούς στην Καρδίτσα και

από εκεί τους μετέφεραν στο Βόλο απ' όπου με πλοία των Άγγλων στις 2 και 3 Δεκεμβρίου 1944 φεύγουν για την Ιταλία. Η χαρά τους ήταν απεριγράπτη γιατί θα πήγαιναν επιτέλους στα σπίτια τους ύστερα από τις σκληρές μέρες του πολέμου και της ομηρίας τους.

Η μοίρα όμως, για πολλούς από αυτούς, ήταν αρκετά σκληρή. Δύο καράβια βυθίστηκαν ατύχηρα στην Αδριατική θάλασσα από την Γερμανική αεροπορία.

ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ

Επαγγελματίες Φυλακιώτες στην Καρδίτσα

ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΙΚΟ ΥΛΙΚΟ
ΒΑΣΙΛΑΚΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ
Ιεζεκιήλ & Κολοκοτρώνη
Τηλ. (0441) 71843

ΛΕΜΟΝΙΑ ΜΠΑΛΤΑ - ΡΑΜΟΥΖΗ
ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΟΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΩΝ/ΡΑΜΟΥΖΗΣ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ
Ανδρ. Παπανδρέου 24
Τηλ.: 72443, 22961

ΒΑΣΩ ΜΠΑΡΜΠΑΡΟΥΣΗ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ
Πλατεία Δικαστηρίων
Τηλ. γραφείου: 26272

ΧΡΙΣΤΙΝΑ Ε. ΠΡΙΤΣΑ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ
Πλ. Δικαστηρίων (1ος όροφος)
Τηλ.: 29198

ΧΡΙΣΤΙΝΑ Δ. ΚΩΣΤΗ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ
Τηλ.: 71298

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ «ΘΑΛΗΣ»
ΠΑΠΠΗΣ ΣΕΡΑΦΕΙΜ
Ν. Πλαστήρα 9
Τηλ.: 75780

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΑΛΕΞΙΟΥ
Βασίλης Π. Αλεξίου
Τηλ.: 75058

ΚΑΦΕ ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΕΙΟ
Κιέριον
ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΑΓΑΛΙΟΣ
Κεντρική Πλατεία
Τηλ. 21412

ΤΥΡΟΚΟΜΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ
«Η ΣΤΡΟΥΓΚΑ»
ΠΡΙΤΣΑΣ - ΑΛΕΞΙΟΥ
Κ. Τερτίμη 5 - Τηλ.: 22227

ΤΥΡΟΚΟΜΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΜΗΛΑΡΑΣ
Τηλ.: 22831

ΚΡΕΟΠΩΛΕΙΟ
ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΠ. ΠΡΙΤΣΑΣ
Βασιαρδάνη & Βάβλη
Τηλ.: 22074 - Οικ.: 26860

ΗΛΕΚΤΡΙΚΑ ΕΙΔΗ
Η. ΠΑΤΤΑΣ - Ι. ΠΡΙΤΣΑΣ Ο.Ε.
Χατζημήτρου 16
Τηλ.: 28017

ΥΠΟΔΗΜΑΤΑ
ΑΡΓΥΡΙΟΥ
Υψηλάντου 51 - Τηλ.: 23530

ΥΠΟΔΗΜΑΤΑ ΠΟΛΥΤΕΛΕΙΑΣ
ΓΙΑΝΝΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ
Καραϊσκάκη 24 - Τηλ.: 40738

ΦΑΡΜΑΚΕΙΟ
ΑΓΟΡΗΣ ΤΣΙΑΜΑΝΤΑ - ΜΗΛΑΡΑ
Καραϊσκάκη 6 - Τηλ.: 20555

ΜΠΑΡΚΑ - ΜΗΛΑΡΑ ΧΡΙΣΤΙΝΑ
ΕΙΔΙΚΗ ΠΑΙΔΙΑΤΡΟΣ
Ιεζεκιήλ & Ν. Χαρίτου
Τηλ.: 71091

ΠΑΝΤΟΠΩΛΕΙΟ - ΞΗΡΟΙ ΚΑΡΠΟΙ
ΜΗΛΑΡΑ - ΠΑΛΑΜΙΩΤΗ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ
ΔΙΑΚΟΥ 9 - ΤΗΛ: 27664
ΚΑΡΔΙΤΣΑ
ΑΝΘΗ - ΦΥΤΑ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΕΙΔΗ
ΛΙΝΑ ΦΑΝΗ
ΚΕΝΤΡΙΚΟ: ΔΙΑΚΟΥ 29
ΥΠΟΚ/ΜΑ: Μ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ 30
ΤΗΛ.: 22464 & 22988

ΚΕΝΤΗΜΑΤΑ
ΑΘΑΝΑΣΙΑ ΦΩΤΟΥ
ΣΤ. ΛΑΠΠΑ 28 - ΤΗΛ.: 22306

ΗΛΕΚΤΡΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ
ΚΩΣΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ
ΓΙΑΝΝΙΤΣΩΝ 75-ΚΑΡΔΙΤΣΑ
ΤΗΛ. 75421

ΚΟΜΜΩΤΗΡΙΟ
ΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΥ-ΝΙΚΟΛΗ
ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ
Μ.ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ 39

ΚΑΦΕ - ΟΥΖΕΡΙ
"ΝΕΣΤΟΡΑΣ"
ΗΡΩΩΝ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ 40

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΓΓΛΙΚΗΣ
ΓΛΩΣΣΑΣ
ANNA ΧΑΡ. ΤΣΙΑΜΑΝΤΑ
ΜΕΓ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ 34
ΤΗΛ. 27764

ΤΣΙΤΣΙΜΠΙΚΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ
ΖΙΑΚΑΝΟΣ ΦΩΤΗΣ
COURIER INTERATTICA A.E.
Δ. ΛΑΠΠΑ 56 - ΚΑΡΔΙΤΣΑ
ΤΗΛ. 0801 - 95000, 79400 - 1

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΜΑΡΜΑΡΩΝ
ΞΕΝΟΦΩΝ ΚΟΥΡΚΟΥΝΑΣ
(ΤΣΙΑΜΑΝΤΑΣ)
2ο ΧΛΜ. ΤΑΥΡΩΠΟΥ
ΤΗΛ. 74855, ΚΙΝ. 094 441085

Ποιότητα που φαίνεται με γυμνό ....

ΤΑΚΥΠΡΕΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

ΦΩΤΟΣ

ΕΤΟΙΜΟ ΣΚΥΡΟΔΕΜΑ ΤΣΙΜΕΝΤΟΠΡΟΪΟΝΤΑ

ΤΑ ΗΘΗ ΚΑΙ ΤΑ ΕΘΙΜΑ ΣΒΗΝΟΥΝ

Του Βασίλη Χρ. Διαμαντή

Σε λίγες μέρες θα γιορτάσουμε την Ανάσταση του Χριστού. Προσπάθησα να θυμηθώ, να ξαναζήσω νοερά έστω, τις μέρες αυτές. Γύρισα πολλά χρόνια πίσω, τότε που την Ανάσταση την προετοιμάζαν οι Λαζαρίνες με τα στολισμένα καλαθάκια γεμάτα με αυγά και ξυλοκέρατα, τότε που το βάψιμο των αυγών ήταν ιεροτελεστία και όχι μια τυπική διαδικασία, τότε που το <<σήμερα μαύρος ουρανός>> ταυτιζόταν με την ψυχή και την θλίψη μας για την Σταύρωση και το μαρτύριο του Θεανθρώπου. Κι ύστερα η Ανάσταση θα δώσει το σύνθημα για χαρά, για το τσουγκρίσμα των αυγών στο πάριμο, για τραγούδι και χορό(με τα δικά μας τραγούδια).

Έφερα στο νου μου και τις άλλες γιορτές. Τά Χριστούγεννα, τις Απόκριες. Ξύλα να τρίζουν στο τζάκι, μρωδιές από γλυκά και τηγανιά, σπιτική θαλπωρή, φωνές από τα δεκάδες παιδιά στα σοκάκια, τα στόινα, το σφάξιμο του γουρουνιού, οι ιστορίες για τα παγανά και τόσα άλλα συνέθεταν μια μαγική Χριστουγεννιάτικη εικόνα στο χωριό μας.

Η μαζική μετανάστευση όμως των συγχωριανών μας στα αστικά κέντρα, παραμέρισε τα τοπικά ήθη και έθιμα και έδωσε στις γιορτές ξενόφερτο χρώμα. Η γαλοπούλα, που έγινε πλέον το βασικό φαγητό του Χριστουγεννιάτικου τραπέζιού, εκτόπισε το χοιρινό και μαζί μ' αυτό και την επίθεση στην τέμπλα με τα λουκάνικα.

Το Χριστουγεννιάτικο έλατο(που είναι ξενόφερτο από την εποχή του Όθωνα)με λίγο βαμβάκι για χιόνι, κάποιο μπαλόνι αν υπήρχε και καμιά καραμέλα αντικαταστάθηκε από πλαστικά δέντρα με πολύχρωμα λαμπάκια και πλαστικές μπάλες.Τα <<στόινα>> απ' τον Αη Γιάννη μέχρι τον Αργύρη δεν ακούγονται πια και τα κάλαντα απέχτησαν χαρακτηριστή εθιμοτυπική επίσκεψη του ανεψιού στους θείους για να πάρει το

χαρτζιλίκι.

Τους Φωτάδες κοντεύουμε να τους ξεχάσουμε.Χάσκα δεν κάνουμε τις Απόκριες και δεν ντυνόμαστε μασκαράδες.Τα τραγούδια και τους χορούς του χωριού μας τα ξέρουν λίγοι.

Οι εκπρόσωποι των πολιτιστικών συλλόγων του χωριού και οι ελάχιστοι ρομαντικοί που αγωνίζονται να μην ξεχαστούν τα τραγούδια δέχονται κριτική γιατί στους χορούς του Πάσχα, την ετήσια συνεισφορά και στις πολιτιστικές εκδηλώσεις το καλοκαίρι επιμένουν να ακούγονται αυτά τα τραγούδια και όχι ξενόφερτα ακούσματα.

Οι γιορτές που κάποτε ήταν πανηγύρι και σημαντικό γεγονός για το κάθε σπίτι αποκτούν όλο και πιο πολύ τυπικό χαρακτήρα.Οι αιτίες που χάθηκαν τα έθιμα επισημαίνει η καθηγήτρια Λαογραφίας της Φιλοσοφικής Σχολής Αθηνών κ. Μαρία Μπλίγκου-Μαρκαντώνη οφείλετε <<καταρχήν στην μη δυνατότητα λειτουργίας τους, π. χ. τα έθιμα που έχουν σχέση με το τζάκι έπαψαν να λειτουργούν, αφού τα τζάκια καταργήθηκαν. Επίσης τα έθιμα της βρύσης έφθιναν αφού τα σπίτια δεν υδρεύονται από τις βρύσες.

Ένας άλλος λόγος είναι ότι μετά το 1960 ξεκινά η αστικοποίηση, δηλαδή ο πληθυσμός εγκαταλείπει τις κοινότητες και εγκαθίσταται στις μεγάλες πόλεις, οπότε αρχίζει η επίδραση του ραδιοφώνου και της τηλεόρασης, παύει ο αναλαβητισμός και δίνεται η δυνατότητα στις γυναίκες να διαβάζουν περιοδικά μόδας και μαγειρικής κι έτσι εγκαταλείπονται οι παραδοσιακές συνταγές.

Βασική αιτία επίσης είναι ο μιμητισμός των ξένων προτύπων και η εγκατάλειψη των προγονικών εθίμων ως <<βλάχικων>> και <<ντεμοντέ>>. Πάντως μετά το 1990 έχει αρχίσει ξανά η ενδοσκοπήση και σημειώνεται στροφή προς τα πατροπαράδοτα έθιμα.

Μη με λησμόνει

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΣΕΛ. 1

Σαν κάτι να τον βασάνιζε. Ύστερα μίλησε αργά.

Τώρα που το ξανασκέφτομαι σαν κάτι να θυμάμαι. Είναι απ'τα παλιακά τα χρόνια. Τότε που ήμουν κι εγώ παιδί. Άκουσα την ίδια ιστορία απ'τον δικό μου παππού. Εκείνος ο σοφός μου είπε ακόμα, πως την ίδια ιστορία την είχε ακούσει στα ακόμα ποιο παλιά χρόνια απ'τους δικούς του προγόνους. Η επανάληψη της ιστορίας, ο αιώνιος κύκλος....

Ύστερά πρόσταξε τη μανιά να ανέβει στην κάμαρα, ν' ανοίξει το σεντούκι και να του φέρει το κομπόδεμα, εκείνο το ακριβό που φύλαγε χρόνια τώρα. Όταν το πήρε στα χέρια του, το έλυσε, με κοίταξε στα μάτια και είπε τούτο το λόγο:

Πάρτο, φυλαξέ το όπως κι εγώ. Κι από δω και πέρα το χρέος δικό σου. Το πήρα ευλαβικά και θαύμασα που έκρυβε, ΜΙΑ ΧΟΥΦΤΑ ΧΩΜΑ. Χώμα βουνίσιο με άρωμα καρυδιάς, έλατου, καστανιάς, πλάτανου, κερασιάς και αγράμπελης. Χώμα αγιασμένο με νερό από άμπλα. Χώμα στολισμένο με ξινήθρες και τσουκνίδια με κεδρόσπορα κι αξό. Χώμα με μύρα από καραφύλλια και ίτσια, από Τουρκοπούλες και δακράκια. Νέκταρ και αμβροσία. Χώμα ευλογημένο και ιερό απ'τα κόκαλα λαμπρών προγόνων, σπουδαίων, αλλά και ταπεινών. Απ'τα χρόνια του Προμηθέα και του τυφλού ποιητή, απ'τους Ακρίτες ως τα σήμερα. Ανάμεσά τους κι ο Καραϊσκος στρίβοντας το μουστάκι του και βρίζοντας. Όλοι τους

παιδιά και γενάρχες της ίδιας όμορφης ράτσας.

Από τούτο το νοτιομένο χώμα φύτρωσε ένα λουλούδι τόσο όμορφο που ανθρώπινο μάτι δεν έχει αντικρίσει. Απ'τα πολύ παλιά χρόνια το αμάραντο αυτό λουλούδι συνήθιζαν να το λένε "μη με λησμόνει".

Πέρασε κάμποσος καιρός κι ένα βράδυ η σκιά απ'τον κόσμο των ονείρων κατέφτασε και πάλι. Πριν πιάσω πάλι τη συνέχεια του παραμυθιού, έβγαλα από μέρος μυστικό το κομπόδεμα και της το πρόσφερα. Φύσηξε πάλι αεράκι γλυκό κι η μυρωδιά του χώματος απλώθηκε παντού. Η σκιά παρέα με της σκιές του ανθρώπινου κοπαδιού άρχισε να χορεύει το χορό της χαράς, του χρέους και της συνέχειας....

Τούτη είναι αδέρφια η ιστορία του παντοτινά ανθισμένου λουλουδιού. Μόνο που φυτρώνει στις καρδιές μας. Αν το καλοψάξουμε θα το ανακαλύψουμε. Κι έτσι η πατρίδα θα σταματήσει να φωνάζει "μη με λησμόνει".

ΛΑΜΠΡΟΣ ΔΗΜ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ
Υ.Γ. Τώρα που κοντεύουν οι μέρες της Λαμπρής, οι μέρες του πένθους, του πάθους και της λύτρωσης ανάψτε όλοι ένα κεράκι γι' αυτούς που αγαπήσατε και δεν το έμαθαν ποτέ. Κι ένα κεράκι γι' αυτούς που σας αγάπησαν και δε το μάθατε ποτέ.

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

Από την υπηρεσία μου στο Δημοτικό Σχολείο Φυλακτής.

Του Βασίλη Κίσσα, Συνταξιούχου δασκάλου

Την 1η Σεπτέμβρη του 1952 κατέβηκα από το χωριό μου, Ραχούλα, στην Καρδίτσα για να πληρωθώ. Όταν με είδε ο προϊστάμενος μου με κάλεσε στο γραφείο του και μου είπε να επιλέξω

Ο Βασίλης Κίσσης με τον Αν. Φώτο

σε ποιο χωριό θέλω να τοποθετηθώ προσωρινά: στο Λαμπερό (Τιτάγι) ή στη Φυλακτή (Σερμενικό), να το σκεφτώ και να του το αναφέρω. Του ζήτησα προθεσμία 2-3 μερών, που ευχαρίστως μου τη χορήγησε.

Ειδοποίησα την οικογένεια μου ότι το βράδυ δεν θα επιστρέψω στο χωριό και διανυκτέρευσα στην Καρδίτσα.

Αναστατάθηκα από την εντολή του προϊσταμένου μου και όλο το βράδυ έκανα χίλιες δυο σκέψεις, για τη Φυλακτή κυρίως, γιατί το Λαμπερό το γνώριζα κάπως: πως θα είναι το χωριό, οι κάτοικοι, τα παιδιά, το περιβάλλον κ.λ.π, γιατί είχα πάρει μέσα μου την απόφαση να πάω στη Φυλακτή (το γιατί θα το αναφέρω παρακάτω).

Όλη τη νύχτα ονειρευόμουν ότι ανέβαινα ένα βουνό, μια πλαγιά. Το μονοπάτι πότε ήταν ομαλό και πότε δύσβατο. Στην κορυφή, όμως έλαμπε ένας λαμπερός ήλιος.

Ξύπνησα πρωί-πρωί και πήρα το πρώτο λεωφορείο για τη Φυλακτή. Το πρωινό αεράκι μου λαμπικάρει το μυαλό, με δυναμώνει. Πότε χαμογελάω μόνος μου και πότε βυθίζομαι σε σκέψεις. Έτσι χωρίς να το καταλάβω το λεωφορείο διέσχισε τον κάμπο της Καρδίτσας, ανέβηκε τις πλαγιές του Μεσενικόλα και τώρα είναι κάτω από το μοναστήρι της Κορώνας. Κάνω με κατάνυξη την προσευχή μου και ζητάω την ενίσχυση Εκείνου που είχε αναλάβει το ίδιο έργο.

Περάσαμε το Τσαρδάκι και τώρα διασχίζουμε τον εριβώλακα κάμπο της Νεβρόπολης. Στα Καλύβια της Μπεζούλας κατέβηκαν 2-3 επιβάτες και στο χωριό οι υπόλοιποι. Στο λεωφορείο μένω τώρα μόνος. Ταξιδεύαμε δίπλα στο ποτάμι, περνάμε το मुλαύλακο του Κούτρα και αντικρίζω ψηλά, σαν αετοφωλιά, τον Αϊ-Γιάννη. Περνάμε το γιοφύρι και σε λίγο ακούγεται η φωνή του εισπράκτορα: -Τέρμα, κύριε.

Κατέβηκα με σφιγμένη καρδιά και περιφέρω το βλέμμα μου. Αριστερά μου δάσος, πιο πάνω αλπική ζώνη. Στην κορυφή λίγα αραιά σύννεφα σελάγιζαν στον ουρανό. Στη Σκάλα

του Γκιώνη 2-3 μεγαλοπούλια διέγραφαν κύκλους στον ουρανό. Στο βάθος το ποτάμι κατακυλάει τα γάργαρα νερά του. Δεξιά στην πλαγιά απλώνεται το χωριό. Τα σπιτάκια του μικρά, φτωχικά και απλά με το γκριζό

χρώμα του χάνονται μέσα στα φυλλώματα των δέντρων. Ψηλά σαν βιγλάτορας στέκει η Αγία-Τριάδα. Στην είσοδο του χωριού το σπίτι του αγροφύλακα Γιώργου Αλεξίου, σαν φυλάκιο ελέγχου εισόδου και εξόδου των κατοίκων. Το λεωφορείο επιστρέφει και φεύγει και εγώ μένω να παρατηρώ γύρω μου.

Ξαφνικά ακούω πίσω μου μια φωνή:

- ο κύριος;
Γυρίζω ξαφνιασμένος και βλέπω έναν κύριο

ακουμπισμένο στην ακλίτσα του να με περιεργάζεται με τα διαπεραστικά του μάτια.

- Κίσσης Βασίλειος, είμαι ο καινούργιος δάσκαλος του χωριού, του απαντώ

Μου δίνει το χέρι του, αυτοσυστήνεται και μου λέει το όνομα του:

- Λάμπρος Ξηροφώτος. Καλώς ήρθες στο χωριό μας, δάσκαλε, είμαστε καλοί άνθρωποι εδώ και θα περάσουμε καλά.

Το λεωφορείο τότε σταματούσε στο Σταυρό.

Μετά τις συστάσεις αρχίσαμε να ανεβαίνουμε για το χωριό. Στο λαγκαδάκι που είναι δίπλα από το σπίτι του Γ. Αλεξίου, αντί να συνεχίσουμε το δημόσιο δρόμο ο Λάμπρος άρχισε να σκαρφαλώνει στην πλαγιά, δίπλα σ'ένα περιφραγμένο χωράφι και μετά ολοτύμπανα βγήκαμε στο μαγαζί του Φώτου. Εκεί, βρήκαμε μόνο τον μακαρίτη Αριστεΐδη Φώτου. Ο Λάμπρος, μακαρίτης και αυτός τώρα, με σύστησε στον καταστηματούχο, ο οποίος μας πρόσφερε τσίπουρο για τα καλωσορίσματα. Καθίσαμε έξω κάτω από τις μουριές και σηζητούσαμε.

Σε λίγο έρχεται ο Θανάσης Μαγαλιός. Έχει στον ώμο του τον τροβά του και τη κόφτρα. Ζητάει από τον Αριστεΐδη τσιγάρα και μια ρέγκα και φεύγει βιαστικά για το δάσος. Άκουσα τον Αριστεΐδη να του λέει:είναι ο καινούργιος δάσκαλος. Σε λίγο καταφθάνει και ο Φώτης Ξηροφώτος και αυτός με το τρόβα του και την τσεκούρα του. Κάνει τις προμήθειες του από το μαγαζί και φεύγει και αυτός βιαστικά για το δάσος, όπου γίνονταν υλοτομία. Και οι δυο τους είχαν πάει το βράδυ λαθραία ματέρια στον κάμπο και άργησαν να επιστρέψουν.

Σε λίγο έρχεται ένας μικρός με γαλανά παιχνιδιάρικα μάτια κρατώντας στα χεράκια του δυο αυγά. Τα 'δωσε στον Αριστεΐδη λέγοντας:

- Μπάρμπα. Αριστεΐδη, μου 'πε η μανιά μ' να με 'δώσεις ένα καρέλι μαύρο τ'χιριού.

Ήταν ο Κώστας Πρίτσας.
(συνεχίζεται).